

ኮሮና ቫይረስን አቸካይቪን

ኣብ ሆስፒታላት አቸካይቪን ኮሮናን ኣብ ሓዲ ምርጫ እዩ ሕክምና ዝግበረሉ ዘሎ፡ ስለዚ ኣብዘን ምርጫታት እዚአን ኣብ ብዙሕ ሆስፒታላት ጻዕቂ ስራሕ ክህሉ እዩ። እንተኾነ ግና ኩላትኩም አቸካይቪ ዘለኩም ኣድላዩ ሓገዝ ንኹግበረልኩም ቀዳምነት ከምዝወሃቡኩም፡ ወረቆት መውጽኢ ኣፋውስ(resept) ከምዝሕዱሰልኩምን ወዘተ ክተተኣማመኑ ትኽእሉ ኢኹም።

ኣብ ኦስሎ ኣብ ሆስፒታል ኡለቮል ዝርከብ ፖሊክሊኒክ ፍወሳ ረኽቦታት(Infeksjonsmedisinsk poliklinikk) ንተሓከምቲ አቸካይቪ ንምክትታል ናይ ገዛእ ርእሶም ኣሰራርሓ ኣተኣታትዮም ኣለዉ። . HivNorge ምዚ ፖሊክሊኒክ ብቐጻሊ ንራኹብ ኣለና [ብዛዕባ ናቶም ኣሰራርሓ ከኣ ኣብ ውብሳይታትና](#) ሓበሬታ ነውጽኦ ኢና።

ኣብዚ ቐረባ ግዜ አቸካይቪ ከምዘለኩም ዝፈለግኩም ሰባት ውጽኢታት መርመራ ምስ መጻ ኣብ ኡለቮል ሆስፒታል ንቡር ምክትታል ክግበረልኩም እዩ።

መብዛሕትኦም አቸካይቪ ዘለዎም ሰባት ካልኦሕ ሕማማት ዘይብሎም ብቐፅ ፍወሳ ዝግበረሎም ስለዝኾኑ ኮቪድ-19 እንተደኣ ሓዘዎም ድልዱል ዝኾነ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ዘለዎም ሰባት እዮም።

ካብቶም አቸካይቪ ዘለዎም ሰባት ንነዊሕ ግዜ ትሑት CD4 ዘለዎም ውሑዳት እዮም፡ እዚኦም ትሑት ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ክህልዎም ስለዝኾኑ ንረኽቦታት ስርዓተ-ምስትንፋስ ዝያዳ ዝተቐልዑ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም። አቸካይቪ ዘለዎም ሰባት ኮሮናቫይረስ ክሕዘም ዘሎ ተኽእሎታት ወይ ከቢድ ሕማም ክሓሙ ዘሎ ተኽእሎታት ዝተዛየዱ ድዩ ዝብል ሕቶታት ይመዳና ኣሎ HivNorge። ካብ ሓላፊ ምርጫ ፍወሳ ረኽቦታት ኡለቮል እዚ ዝስዕብ መልሲ መጺኡና ኣሎ፡

ዕለት 17.3.20 ብዘለና ሓበሬታ አቸካይቪ ዘለዎ ሰብ ኮቪድ-19 ከቢድ ሕማም ከሕምሞ ዘሎ ተኽእሎታት የዛይዱ እዩ ዝብል ሓበሬታ የለን።

ሃገራዊ ቤተ-ጽሕፈት ፖዳናት ጥዕና(Helsedirektoratet) ዕለት 23 መጋቢት ብዛዕባ ንሕማም ኮሮና ብፍሉይ ዝተዛየዱ ተነካካነት ዘለዎም ሰባት ዘለዎም ሓበሬታ ኣሓዲሶም፡ ንሱ ድማ ዝተዳኸመ ሰውነታዊ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ዘለዎም ሰባት የጠቓልል እዩ ዝብል እዩ ኢሩ። እዚ ድማ ንመብዛሕትኦም አቸካይቪ ዘለዎምን ንነዊሕ ግዜ ትሑት CD4 ዘለዎምን የጠቓልል።

[ካልኦት ኮሮና እንተሓዘዎም ከም ተነካካቲ ዝቐጸረ ሰባት](#) ድማ ልዑል ዕድመ ዘለዎም፡ ካልኦ ሕዱር ሕማም ዘለዎም ከም ሕማማት ልብን ሰራውር ደምን፡ ሕዱር ሕማም ሳንቡኦ፡ መንሸሮ፡ልዑል ጸቕጢ ደም፡ ልዑል ሚዛን ዘለዎምን ሽጋራ ዝስሕቡን እዮም።

ብፍላይ ናትካ CD4 ትሑቲ እንተደኣ ሃልዩ ከምኡውን ካልኦት ከበድቲ ሕማማት እንተደኣ ሃልዩምኹ [ምኽርታት ሰብ-ስልጣን ብጥብቁ ክትከታተሎም ብጣዕሚ ኣገዳሲ እዩ።](#) ኣብ ውሑስ ኣክባቢ ኣብ ገዛኹ ምግላል፡ ኣድላዩ ክሳብ ዘይኮነ ካብ ገዛኹ ዘይምውጻእ፡ ሰብ ኣብ ዝእከበሉ ዘይምኻድን ካልኦት ሰባት ዘይምርኻብን ዝሓሸ ክኾውን ይኽእል እዩ።

ጌና ሕጂ ውን ብዙሕ ብርግጽ ዘንደፊልጦ ነገራት እዩ ዘሎ። ትካል ህዝባዊ ጥዕና(Folkehelseinstituttet) [ኣብ ርእሱ ዝኾኣለ ገጽ ብዛዕባ ብፍሉይ ተነካካቲ ዝኾኑ ፖድለታት ብቐጻሊ ዝሕዱሰ ሓበሬታ ኣለዎም።](#)

[IAS \(The International AIDS Society\)](#) ዕለት 3 ሚያዝያ ብኢንተርኔት ሰሚናር ኣካይዶም፡ ኣብኡ ድማ ኣህጉራዊ ማሕበር ጥዕና ብዛዕባ አቸካይቫን ኮሮና ቫይረስን ደሊቦም ዘለዉ ተመኩሮታት ኣቐሪቡም።

ክሳብ ሕጂ ብኮቪድ-19 ዝሓመሙ አቸካይቪ ዘለዎም ሰባት ብተዛማዲ ውሑዳት እዮም(ኣብ ዓለም ምሉእ)። ውሑዳት ስለዝኾኑ እዩ ድማ አቸካይቫን ኮቪድ-19ን ብሓንሳብ

ፍሉይ መጽናዕት ዘይተገበረሎም ዘሎ፡ እንተኾነ ግና ክሳብ ሕጂ ደሊብናዮም ዘለና ተመኩሮታት እዚ ዝስዕብ የርእየና ኣሎ፡

- ብዘየገገገና ቁጽሪ CD4 ኣቐዳሚ ንበይኑ ክትመውት ወይ ብኮቪድ-19 ክብኑድ ዝበለ ሕማም ንክሕዘካ ዘሎ ተኸእሎ ኣየዛይዶን እዩ።
- ዝተዳኸመ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ምስዝህልወካ ክሕዘካ ዘሎ ተኸእሎ የዛይዶ እዩ፡ እንተኾነ ግና ከቢድ ሕማም ወይ ሞት ከጋጥም ዘሎ ተኸእሎ ግን ኣየዛይዶን እዩ።
[CD4 ትሕቲ 200 ዝተዓቀነሎም ሰባት እቲ ቫይረስ ከይሓልፎም ዝያዳ ጥንቃቄታት ብምግባር ብጥብቁ ነቶም ንምክልኻል ዝገበሩ ስጉምታታት ክከታተሉዎም ንመኽሮም።](#)
- ኣቐዳሚ ንበይኑ ኮቪድ-19 ከቢድ ሕማም ከሕምመካ ዘሎ ተኸእሎ ኣየዛይዶን እዩ፡እንተኾነ ግና ገሊኡም ሰባት ኣቐዳሚ ካብ ዝሕዘም ነዊሕ ግዜ ዝገበሩ ነቶም ተኸእሎታት ከዛይዶም ዝኸኸል ረቛሒታት ኣለዎም። እዚ ብፍላይ ኣይድስ ዘሕለፉ ሰባት ይምልከት፡ ከምኡውን ብምኽንያት ኣይድስ ኒሞይንያ ወይ ካልእ ሕማም ሳንቡኦ ሒዞም ዝፈልጥ ይምልከት።

ተመኩሮታት ኣህጉራዊ ማሕበር ጥዕና ምስ ምኽርታት ሰብ-ስልጣን ኖርወይ ተዛመድቲ እዮም።[እቲ ሰሚናር ብምሉኡ ኣብዚ ክትርእዩ ትኸኸል ኢኻ።](#) እቲ ሰሚናር ብእንግሊዘኛ እዩ ተኸይዶ።

ዘይትደሊ እንተኾይንካ ንወሃቢ ስራሕካ ወይ ካልኦት ብዛዕባ ተኸእሎታት ምትሕልላፍ ክዝረብ ከሎ ኣቐዳሚ ከምዘለካ ምንጋር ኣድላዩ ኣይኮነን።

[ኣብዚ ትካል ህዝባዊ ጥዕና ንህዝቢ ዝህቦ ሓፊ ሻዊ ምኽርታትን ብዛዕባ ኣብ ኖርወይ ዘሎ ኩነታትን ዝተሓደሰ ሓበሬታ ከተንብብ ትኸኸል ኢኻ።](#)

ረስኒ እንተደኣ ሒዞካ ወይ ናይ ስርዓተ-ምስትንፋስ ሸግራት ኣጋጢሙካ ንቀዋሚ ሓኪምካ ተወኪስካ ምናልባሽ ሒዞካ ከይከውን ክምርምረካ ሕተቶ። ምስ ሓኪምካ ኣቐዲምካ ከይተቆጸርካ ኣብ ሕክምና ብኣካል ክትርከብ የብልካን፡ ምእንታን ኣቐዲሞም ከይመሓለፉ ስጉምታታት ኣተኣታትዮም ክጸንሑ። ምሸትን ቀዳመ ሰንበትን ድማ ንሕክምና ህጹጽ ረድኤት (legevakt) ክትውከሶም ትኸኸል ኢኻ።

ፍወሳ ኮሮና ቫይረስ ብኣፋውስ ኣቐዳሚ

ኮቪድ-19 ብኣፋውስ ኣቐዳሚ ክፍወስ ፈተናታት ይካይድ ኣሎ። እቶም ሕጂ ዝጥቀሙሎም ዘለዉ ኣፋውስ ኣቐዳሚ ናይ ቀደም ኮይኖም ሎሚ ኣብ ፍወሳ ኣቐዳሚ ኣይጥቀሙሎምን እዮም ዘለዉ። ብዘየገገገና እዚ ንቀረብ ኣቐዳሚ ዘለዎም ሰባት ዝወስዱዎ ኣፋውስ ከምዘይጸልዎ ሰብ-ስልጣን ጥዕና ኣረጋገጾምልና ኣለዉ።

ኣቐዳሚ ዘለዎም ሰባት ብምኽንያት ዝወስዱዎ ኣፋውስ ረኽቢ ኮቪድ-19 ክሕዘም ኣይክእልን እዩ ወይ እዚ ቫይረስ ንካልኦት ሰባት ከመሓለልፉ ኣይክእሉን እዮም ዝብል ሓበሬታ ውን የለን።

ክታቦት ኒሞንያ

ብባክተርያ ኒሞንያ ዝኸሰት ኒሞንያ ሳንቡኦ ንምክልኻል ዝወሃብ ክታቦት ኒሞንያ ብዙሕ ኣተኩሮ ክወሃቦ ጸኒሑ ኣሎ። ምስ ኮሮና ቫይረስ ዝኾነ ምትሕሓዝ የብሉን፡እንተኾነ ግና ከም ተነካኽቲ ዝቆጸሩ ሰባት እዚ ክወስዱዎ ከተባብዑዎም ጸኒሖም ኣለዉ። ምእንታን ስርዓተ ሕክምና ኣብዚ እዋን እዚ ሓገዝ ክኾኖ።

ሓኪም ፍወሳ ረኽቦታት ንኩሎም ኣቐዳሚ ዘለዎም ሰባት መጀመርታ ቁጽጽር ክገብረሎም ከሎ ክታቦት-ኒሞንያ ይወሃቦም እዩ። ስለዚ መብዛሕትኦም ይወሃቦም እዩ ማለት እዩ። ሕጂ ክታቦት ውሒዱ ስለዘሎ ነቶም ኣቐዲሙ ዘይተዋህቦምን እቶም ኒሞንያ እንተደኣ ሒዞም ከቢድ ሕማም ክሓሙ ልዑል ተኸእሎታት ዘለዎምን ጥራሕ እዩ ዝወሃብ ዘሎ።

Tigrinja

ኣብ ኡለቮል ዝርከብ ፕሊክሊኒክ ፍወሳ ረኽቦታት ንኩሎም ኣቐዲሙ ዘይተዋህቦም ልዕሊ
65 ዓመት ዝዕድሚኦም ተሓከምቲ እዚ ክታቦት ይህቦም ኣሎ።